

Καιρός ήταν

Καιρός ήταν

Εισαγωγή

«Ήρθε η ώρα κι ο καιρός να μιληθούν τα πάθη» έλεγε ο Κορνάρος στο «Ερωτοκριτο», αλλά και από αρχαιότατων χρόνων όλοι μας χρησιμοποιούμε αυτές τις πολύτιμες και πολύσημες λέξεις.

Επί τέλους! Καιρός ήταν ! λέμε με ανακούφιση όταν πραγματοποιείται κάτι μετά από μακροχρόνια αναμονή. Καιρός είναι «να πούμε κάτι σχετικά με τον καιρό»

καιρός

Οι λέξεις – κλειδιά

ΚΑΙΡΟΣ

καιρός (ο), ουσ. με πολλές σημασίες

1. χρονικό διάστημα, χρόνος
2. κατάλληλη περίσταση, ευκαιρία
3. ιστορική εποχή
4. διαθέσιμος χρόνος
5. η ατμοσφαιρική κατάσταση
6. οψιμότητα
7. Κακες καιρικές συνθηκες
8. Προθεσμια
9. Ανεμος

Στα κείμενα που ακολουθούν, οι λέξεις «καιρος» και «ωρα» φερουν και ένα δείκτη της σημασίας που έχει η λέξη στην κάθε φράση

Πχ Εν καιρω₂ εχει την σημασία 2 : σε κατάλληλη περίσταση ευκαιρία

ΦΡΑΣΕΙΣ

με τον καιρό₁

με- την πάροδο του χρόνου

από καιρού₃ εις καιρόν₃

κάποτε, πότε-πότε

κατά καιρούς₁

κατά ορισμένα χρονικά διαστήματα ·

Καιρός ήταν

του παλιού καιρού³,

για κάποιον ή για κάτι που δεν είναι σύγχρονος ·

περνώ τον καιρό μου⁴.

απασχολούμαι με κάτι. διασκεδάζω ·

χάνω τον καιρό μου⁴,

ματαιοπονώ

έχει ο καιρός² γυρίσματα

μεταβολές των περιστάσεων που επιτρέπουν την ανταπόδοση, την εκδίκηση ή και για να δηλωθεί μεταβολή της κατάστασης κάποιου. Το πλήρες είναι «**έχει ο καιρός γυρίσματα να πληρωθούν τα πείσματα**» ·

εν καιρώ².

Λογια φράση που σημαίνει : «σε κατάλληλο χρόνο, αργότερα». π.χ. «**το θέμα σας θα συζητηθεί εν καιρώ**».

Πιο εκτεταμένο: «**έν καιρῷ τῷ δέοντι** »

καιρός² παντί πράγματι,

υπάρχει κατάλληλη στιγμή για κάθε πράγμα ·

ΤΟΙΣ πᾶσι χρόνος καὶ καιρὸς τῷ παντί πράγματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν. 2 καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ ἀποθανεῖν, καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκτίλαι τὸ πεφυτευμένον, 3 καιρὸς τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι, καιρὸς τοῦ καθελεῖν καὶ καιρὸς τοῦ οἰκοδομεῖν, 4 καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ γελάσαι, καιρὸς τοῦ κόψασθαι καὶ καιρὸς τοῦ ὀρχήσασθαι, 5 καιρὸς τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρὸς τοῦ συναγαγεῖν λίθους, καιρὸς τοῦ περιλαβεῖν καὶ καιρὸς τοῦ μακρυνθῆναι ἀπὸ περιλήψεως, 6 καιρὸς τοῦ ζητῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι, καιρὸς τοῦ φυλάξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν, 7 καιρὸς τοῦ ρῆξαι καὶ καιρὸς τοῦ ράψαι, καιρὸς τοῦ σιγᾶν καὶ καιρὸς τοῦ λαλεῖν, 8 καιρὸς τοῦ φιλῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ μισῆσαι, καιρὸς πολέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης.	Για όλα πάνω στη γη υπάρχει ο κατάλληλος χρόνος και ο συγκεκριμένος καιρός Καιρός που γεννιέται κανείς και καιρός και καιρός που πεθαίνει, που φυτεύει και που ξεριζώνει αυτό που φύτεψε Καιρός που θανατώνει κανείς και που θεραπεύει, που γκρεμίζει και που χτίζει Καιρός που κλαίει κανείς και που γελάει, που θρηνεί και που χορεύει Καιρός που πετάει κανείς λιθάρια και καιρός που τα μαζεύει, που αγκαλιάζει και που απομακρύνεται από τ' αγκάλιασμα Καιρός που αποκτάει κανείς και καιρός που χάνει, που συγκρατεί και που σκορπάει, Καιρός που σκίζει κανείς και καιρός που ράβει, Καιρός που σιωπά και που μιλάει Καιρός που αγαπάει κανείς και καιρός που μισεί, καιρός για πόλεμο και καιρός για ειρήνη

Εκκλησιαστής 3:1-10

Τω καιρώ² εκείνω

κυρίως ειρωνικά, για κάτι που έγινε ή που συνηθίζονταν τις παλιές εποχές. Εισαγωγική φράση στις περικοπές ευαγγελίων που διαβάζονται στην εκκλησία. Συνήθως το επίσημο κείμενο του ευαγγελίου δεν αναφέρει τη φράση.

κάθε πράμα στον καιρό² του κι ο κοιλός τον Αύγουστο (παρ.).

κάθε πράγμα πρέπει να γίνεται στην κατάλληλη στιγμή ·

μια φορά κι έναν καιρό³

αρχή παραμυθιών ·

στον καιρό της³

στην εποχή που ήταν νέα · έναν καιρό, κάποτε ·

Καιρός ήταν

του καλού καιρού₃

τις ευτυχισμένες μέρες, συνήθως : «**τον παλιό καλό καιρό**» ·
ως επιρρηματικός προσδιορισμός σημαίνει εν ησυχία, στα καλά καθούμενα. Εκεί που καθότανε του καλού καιρού, επαθε ένα εγκεφαλικό.

πέρασε ο καιρός₃ που δέναν τα σκυλιά με τα λουκάνικα,

η εποχή της μεγάλης ευτυχίας ή των εύκολων επιτυχιών, αλλιώς η εποχή των παχιών αγελάδων ·

όλα διορθώνονται με τον καιρό₁,

με την πάροδο του χρόνου ·

ο καιρός₁ είναι γιατρός (παρ.),

Ο χρόνος επουλώνει τις πληγές, τόσο τις σωματικές όσο και τις ψυχικές ·

έτσι σκοτώνει τον καιρό₁ του.

έτσι περνάει τις ώρες του ·

χάνω τον καιρό₂ μου,

ματαιοπονώ

περνώ τον καιρό₂

απασχολούμαι ευχαρίστα
σαν ήμουν νιος γλυκά γλυκά
περνούσα τον καιρό
με την αγάπη ξενοιαστώ
γλεντούσα πάντα εγώ
Σαίξπηρ «Αμλετ» πράξη Ε σκ. 1 μετάφραση Β. Ρώτα, η σκηνή του νεκροθάφτη.

λόγω καιρού₇

συνήθως για καθυστέρηση ή ματαίωση ενός απόπλου ή μιας πτήσεως ένεκα δυσμενών καιρικών συνθηκών

μη χάνετε καιρό₂

μη χανετε χρόνο, επωφεληθείτε, μην καθυστερείτε. Λατινικό *carpe diem* πβλ.

— Τοτε εμπρος κυρια! ας μη χανουμε καιρο!

— Αχ! Συνταγματάρχα μου εισθε γόης, χαριτωμενος

τον κακό σου τον καιρό₅,

κατάρα. Αντιθετο: ώρα καλή. ·

καιρός₂ σπέρνει τα λάχανα, καιρός τα παραπούλια (παρ.).

ο πρόσφορος καιρός. ο κατάλληλος καιρός, η κατάλληλη περίσταση φέρνει καλά αποτελέσματα ·

Ο καιρός₂ πουλά τα ξύλα κι ο χειμώνας τα αγοράζει (παρ.),

οι περιστάσεις υποβοηθούν κάποιο έργο που κάνουμε ·

Καιρός ήταν

όπως τον εύρω τον καιρό⁹,έτσι τον αρμενίζω.

για καιροσκόπους, ο όρος είναι ναυτικός : ο ανεμος

νέοι καιροί³, νέα ήθη,

για να δηλώσουμε ότι οι κοινωνικές αντιλήψεις αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, κυρίως προς το χειρότερο .

από τον καιρό³ του Νώε ή της Τουρκοκρατίας,

για κάτι που είναι πολύ παλιό ή που συνέβη πριν από πολλά χρόνια. Σπανιότερο : «**από τον καιρο του κατά Λουκάν**» .

μηνύματα των καιρών³

οι απαιτήσεις μιας εποχής. Λεγεται και «τα σημεια των καιρων»

σημια των καιρων³

απανταται στη βιβλο.

ο κακός⁵ καιρός περνάει, ο κακός γείτονας όχι (παρ.)

γιατί ο γείτονας είναι μόνιμος .

τώρα δεν είναι πλέον καιρός² για λόγια

Στην παρούσα κατάσταση απαιτούνται πράξεις

Καιρός¹ καιρός⁸ δε δίνει (παρ.).

στη ζωή μας πρέπει να βάζουμε στοχους και να σκεπτόμαστε ό.τι κάνουμε, γιατί ο καιρός περνά και, αν μετανιώσουμε για κάτι. δεν μπορούμε να το αλλάξουμε .

χειμώνα ή καλοκαίρι καιρός³,

για να δηλώσουμε ότι η εποχή είναι ακατάλληλη για κάτι.

Καιρός³ ήταν

Επληθε επιτελους το από μακρου χρονου αναμενομενον συμβαν

επεστη ο καιρος³

εφθασε η καταλληλη στιγμή για να γίνει κατι αναμενομενο

Το πλοιο στον καιρο⁹

Στρεψε την πλωρη του πλοιου στην κατευθυνση του ανεμου.

Παράγωγα του καιρού

καιρικός

συνηθως στο χαρακτηρισμα συνθηκων .ή φαινομενων

καιριος

Φράση: καιριο κτυπημα δηλ. σε ζωτικό μέρος του σώματος

Καιροσκόπος

Σύνθετο από το καιρός και σκοπός : φρουρός, κατάσκοπος, παρατηρητής. Σήμερα λέγεται με κακή σημασία ως ευκαιριολογος, τυχάρπαστος. Αυτός

Καιρός ήταν

που κοιτάζει να αρπάξει κάποιες ευκαιρίες εύκολου πλουτισμού ή επαγγελματικής αναρρίχησης. Δυο δάνειες λέξεις από τα λατινικά που χρησιμοποιούνται επίσης για τον καιροσκόπο:

Σπεκουλαδόρος

Οπορτουμιστής από το λατινικό **opportunus** : ταιριαστός, βολικός, κατάλληλος. Οιοροί αφορούν το ζητούμενο από τον οπορτουμιστή.

Καιροφυλακτώ

Περιμενω την καταλληλη ευκαιρία, σπεκουλάρω.

Καλοκαιρία

Καλές καιρικές συνθήκες

Αντίθετο **κακοκαιρία**

Καλοκαίρι

Εποχή του έτους: Το θερος, καλοκαιρινός, τα καλοκαιρινά [εννοείται ρούχα] δεσποινίς ετών 39 (χώρια τα καλοκαίρια)

Ακαιρος

Ακατάλληλος χρονικά

Ευκαιρος, ευκαιρία

Διαθεσιμος, καταλληλη χρονικη στιγμή για καποια δραστηριοτητα συνηθως για καποια αγορα. πβλ. «Να η ευκαρία!»

Επικαιρος,

Της καταλληλης χρονικης στιγμης
τα επίκαιρα: ειδήσεις, επικαιρότητα

Έγκαιρος

Ο επερχόμενος την κατάλληλη στιγμή.

Παλιοκαιρος

Παρακαιρος

Ο ερχομενος σε ακαταλληλη στιγμή, στην τουρλα του Σαββατου

Πρόσκαιρος

Ο προσωρινός κυρίως παπαδίστικη έκφραση που αφορά την επί της γης ζωών εν αντιθέσει προς την αιωνίων.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΡΩΣΙΩΝ ΜΕΤΕΣΤΗ **ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΑΙΡΩΝ**.

Οι αρχιπαπάδες έχουν το προνόμιο βεβαιωμένα να εκδημούν προς κυριών ή να καθίστανται των πρόσκαιρων, εν αντιθέσει προς ημάς τους παραλειπόμενους οι όποιοι τα τινάζουμε, κακαρώνουμε, ψοφάμε και τραβάμε ντουγρού στο άγνωστο.

Πβλ. Νεκρώσιμη Ακολουθία

Ανάπαυσον, Σωτήρ ήμῶν ζωοδότα,

*ὄν μετέστησας ἀδελφὸν ἡμῶν ἐκ τῶν **προσκαίρων**, κράζοντα δόξα σοι.*

Για αυτό το λόγο ο αποθανών ονομάζεται και μεταστάς [εννοείται εκ των προσκαίρων] ή μακαρίτης (το συνηθέστερο), ή μακαριστός (αν κληρικός) ή

Καιρός ήταν

αοίδιμος ή αείμνηστος (αν υψηλά ιστάμενος), ή σκατόψυχος (για τους μη καταλείποντας περιουσιών).

Συνώνυμα

Ωρα

Δες το δεύτερο μέρος ΩΡΑ

Θάλασσα

Η τρικυμία θαλάσσης λέγεται και καιρός : πχ θα βρούμε καιρό μόλις καβατζάρουμε τον Καβομαλιά.

Άνεμος

Ναυτικός Όρος καιρός : άνεμος. Πολλές φορές καιρός : ο επικρατών άνεμος, αυτός που φύσει τώρα . πβ. Φράση : το πλοίο στον καιρό.

Ακμή

Στην ώρα επάνω στην ώρα βλ.λ. ωραίος

Λατινικά

Tempus

Tempora <tempus

Πβλ. Ο tempora, o mores : Ω καιροι ! Ω ήθη !

Tempus fugit o καιρος φευγει

Ιταλικά

tempo

Αντιδάνειο: τεμπο: ρυθμος

Πασατεμπος: κολοκυθοσπορος για να περναει η ωρα. Passa tempo.

Temporale θύελλα, τρικυμία, κακοκαιρία, κακός καιρός

Συνωνυμα erosa, tempo, burrasca

Αγγλικά

Time

Times

Time is money

Time out : Δάνειο στα ελληνικά τάιμαουτ : διακοπή, διάλειμμα.

Συνωνυμα Interval, phase

Καιρός ήταν

Σε πολύβουους χώρους όπως πχ. γήπεδα μια σύντομη διακοπή ζητείται με μια συμβολική χειρονομία, όπου οι παλάμες σχηματίζουν το γράμμα ταυ, για να δηλώσουν «τάιμαουτ».

The tempest

Η Τρικυμία είναι ένα θεατρικό έργο του Ουίλιαμ Σαίξπηρ, που πιστεύεται ότι έχουν γραφτεί στο 1610-1611, και θεωρείται από πολλούς κριτικούς να είναι το τελευταίο έργο που ο Σαίξπηρ έγραψε μόνος του. Διαδραματίζεται σε ένα απομακρυσμένο νησί, όπου Πρόσπερος, νόμιμος Δούκας του Μιλάνου, στοχεύει να αποκαταστήσει την κόρη του Μιράντα στην θέση που της αρμόζει χρησιμοποιώντας κόλπα και επιδέξιο χειρισμό.. Σκαρώνει μια τρικυμία, μια θύελλα, για να προσελκύσει τον σφετεριστή αδελφό του Αντονίο και τον συνένοχο του, βασιλιά Αλόνσο της Νάπολης στο νησί. Εκεί, με τις μηχανοραφίες του αποκαλύπτει την ταπεινή φύση του Αντωνίου, με την εξαγορά του βασιλιά, και παντρεύει την Μιράντα με γιο του Αλόνσο, τον Φερδινάνδο.

Weather

Meteorological conditions
Weather conditions

Γαλλικά

Temp

Temps mort αδρανής περίοδος

Τουρκικά

Zaman

Εικόνα 1 Zaman : οι Times της Τουρκίας

Καιρός (TIME)

Καιρός ήταν

Δάνειο στα ελληνικά μόνο στον πληθυντικό και στη φράση «**χρόνια και ζαμάνια**» για καποιον που δεν έχουμε συναντήσει επι μακρόν.

Η γαλλική φραση : «Je m' en fou» (σκοτίστηκε) έγινε λαϊκότροπα «ζαμανφού» με επίδραση από το ζαμάνι.

Aralik

Κυρίως σημαίνει κενό διάστημα και κενό χρόνο, άδεια, διάλειμμα.

Δάνειο στα ελληνικά : αραλίκι.

- *Τι έγινε, βρήκες καμιά δουλειά, ή είσαι ακόμα στο αραλίκι;*
- *Ποιο αραλίκι ρε φίλε, το κράτος φταίει που είμαι άνεργος...*
- *Ναι ναι, το κράτος.*

Δεν ετυμολογείται από το αράζω, όπως θέλει το slang.gr, αλλά από παλαιό τουρκικό ara : ενδιάμεσο intermediate και το γνωστότατο επίθημα -lik που στα ελληνικά γίνεται -λικο και δείχνει την ιδιότητα του πρώτου συνθετικού.

Πβλ. Χουβαρδαλίκι, τσαμπουκαλίκι, χαμαλίκι, καλαμπαλίκι, μασκαραλίκι μπινελικο, μεζελικο, καραγκιοζιλικο, νταηλικο κ.ά.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Έχετε δίκιο, ας αλλάξουμ' ομιλία
κι ας πούμε κάτι σχετικό με τον καιρό
ας μείνει μόνο μεταξύ μας μια φιλία
θα δοκιμάσω και θα ειδούμε, αν μπορώ

Αττικ 1

Καιρός να δεις

Σου είπαν ψέματα πολλά,
ψέματα σήμερα σου λένε ξανά
κι αύριο ψέματα ξανά θα σου πουν,
ψέματα σου λένε οι εχθροί σου
μα κι οι φίλοι σου, σου κρύβουν την αλήθεια.

Ψεύτικη δόξα σου τάζουν οι ψεύτες
μα κι οι φίλοι σου με ψεύτικες αλήθειες σε κοιμίζουν,
πού πας με ψεύτικα όνειρα;

Καιρός να σταματήσεις,
καιρός να τραγουδήσεις,
καιρός να κλάψεις και να πονέσεις,
καιρός να δεις.

Σημείωση: το τραγούδι αυτό του Μίκη Θεοδωράκη είναι του 1968 επομένως κάθε σχέση η ομοιότητα με πραγματικά περιστατικά των τελευταίων ετών είναι συμπτωματική.

¹ Ο Αττίκ (19 Μαρτίου 1885 [1] - 29 Αυγούστου 1944), του οποίου το πραγματικό όνομα ήταν Κλέων Τριανταφύλλου, ήταν Έλληνας μουσικοσυνθέτης, στιχουργός και ερμηνευτής των τραγουδιών του. Υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους εκφραστές του ελληνικού ελαφρού τραγουδιού στις αρχές του 20ού αιώνα.

Καιρός ήταν

ΑΚΟΥΣΟΝ ΑΚΟΥΣΟΝ

Τον καιρό εκείνο τον παλιό

Τον καιρό εκείνο τον παλιό και οι δυο κλεισμένες στο σχολειό
επερνούσαμε όλο μ' αγάπη σαν δυο μικρά πουλιά
Και οι δυο μας τότε τακτικά από τις δασκάλες μυστικά
εμιλούσαμε όλο για κόρτε και για τρελά φιλιά
Θεόφραστος Σακελλαρίδης

Της νύφης που κακοτύχησε

Μα ήρθε ο **καιρός** ο δίσεχτος, χρονιά κατακαυμένη,
πήραν τα χρέγια τα προικιά, πήρε τα πλούτη η αρρώστια,
και μπήκε ο άντρας πιστικός κι η νύφη ξενοϋφαίνει.
Δημώδες

Κάλαντα Χριστουγέννων

Χριστός γεννέθεν, χαρά σον κόσμον
χα, **καλή ώρα**, καλή σ' ημέρα
Χα, καλόν παιδίν οψές γεννέθεν
οψές γεννέθεν, το βράδ' αργάτε.
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΠΟΝΤΟΥ

Βασιλιπούλα

'**Όρα καλή** σου κόρη μου που βγαίνεις εδώ πέρα
χρυσόν υγιό εγέννησα και πάω το ρεματίσω
ΔΗΜΩΔΕΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Το Παραμύθι μας

Μια φορά κι έναν καιρό ενα παλικάρι
άρχοντα παιδί και ρήγισσας καμάρι,
μια παιδούλα αγάπησε, **καλή ώρα**,
όπως αγαπούν και τώρα.
ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Σου είπαν ψέμματα πολλά,

Σου είπαν ψέμματα πολλά,
ψέμματα σήμερα σου λένε ξανά
κι αύριο ψέμματα ξανά θα σου πουν,
ψέμματα σου λένε οι εχθροί σου
μα κι οι φίλοι σου, σου κρύβουν την αλήθεια.

Ψεύτικη δόξα σου τάζουν οι ψεύτες
μα κι οι φίλοι σου με ψεύτικες αλήθειες σε κοιμίζουν,
πού πας με ψεύτικα όνειρα;

Καιρός να σταματήσεις,
καιρός να τραγουδήσεις,
καιρός να κλάψεις και να πονέσεις,
καιρός να δεις.

ώρα

ΣΗΜΑΣΙΑ

A. κάθε στιγμή ή χρονική περίοδος, είτε του έτους, του μήνα ή της ημέρας (*νυκτός τε ώραν και μηνός και ένιαυτοῦ*, σε Ξεν.)· απ' όπου,

1. 1. τμήμα του έτους, εποχή· στον πληθ., εποχές, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ. κ.λπ.· *περιτελλομέναις ώραις*, σε Σοφ.· *τῆς ώρας τοῦ ένιαυτοῦ*, σε Θουκ.· αρχικά διακρίνονταν τρεις εποχές·

α) άνοιξη, *έαρως ώρη, ώρη είαρινή*, σε Όμηρ.·

β) καλοκαίρι, *θέρεος ώρη*, σε Ησίοδ., *ώρα θερινή*, σε Ξεν.·

γ) χειμώνας, *χειματος ώρη*, σε Ησίοδ., *ώρα χειμερίη*, σε Ομήρ. Οδ.· η τέταρτη εποχή, *όπώρα*, αναφέρεται πρώτα στον Αλκμ.

2. απόλ., η ακμή του έτους, η ώρα της άνοιξης· *όσα φύλλα γίνεται ώρη*, σε Όμηρ.· στους ιστορικούς, η ώρα του έτους που είναι κατάλληλη για πόλεμο, το καλοκαίρι, κυρίως στη φράση, *ώρα έτους*, σε Θουκ. κ.λπ.

3. το έτος γενικά, σε Ηρόδ.· *έν τῆ πέρυσιν ώρα*, κατά το προηγούμενο έτος, σε Δημ. κ.λπ. 4. στον πληθ., τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, μεταξύ των οποίων το καλοκαίρι θεωρείται ο νότος, ενώ ο χειμώνας ο βορράς, σε Ηρόδ.

II. 1. μέρος της ημέρας ή του ημερονυκτίου, *αί ώραι τῆς ημέρας*, οι ώρες της ημέρας, τα μέρη της ημέρας, πρωί, μεσημέρι, απόγευμα, βράδυ, σε Ξεν.· επίσης, *νυκτός έν ώρη*, την ώρα της νύχτας, σε Ομηρ. Ύμν.· *όψέ τῆς ώρας*, αργά μέσα στην ημέρα, σε Δημ.

2. μέρα και η νύχτα πιθανώς. χωρίστηκαν πρώτα σε είκοσι τέσσερις ώρες από τον αστρονόμο Ίππαρχο (περίπου το 150 π.Χ.)· αλλά η διαίρεση της φυσικής μέρας (από ανατολή ηλίου μέχρι δύση) σε δώδεκα μέρη είχε εισαχθεί ήδη πριν από τον Ηρόδοτο. (2. 109).

III.

1. κατάλληλη στιγμή ή εποχή για ένα πράγμα (καιρός), *όταν ώρα ήκη*, σε Ξεν. κ.λπ.

2. με γεν. πράγμ., *ώρη κοίτσιο, ύπνου*, η ώρα του κρεβατιού, η ώρα του ύπνου, σε Ομήρ. Οδ.· *ώρη δάρπιο*, στο ίδ.· *καρπῶν ώραι*, σε Αριστοφ.

3. *ώρα (έστίν)*, με απαρ., είναι ώρα, κατάλληλος καιρός για να γίνει κάτι, *άλλά και ώρη εύδειν*, σε Ομήρ. Οδ.· *δοκεῖ ούχ ώρα εῖναι καθεύδειν*, σε Ξεν. κ.λπ.

4. με επιρρ. χρήση, *τήν ώρην*, κατά τον προσήκοντα χρόνο, σε Ηρόδ., Ξεν.· *άλλά τήνώρα*, σε αυτήν τη στιγμή, σε Ησίοδ.· *έν ώρη*, στον προσήκοντα χρόνο, στην κατάλληλη στιγμή, σε Ομήρ. Οδ., Αριστοφ.· επίσης, *αίεί ές ώρας*, κατά διαδοχικές εποχές, σε Ομήρ. Οδ.· *καθ' ώραν*, σε Θεόκρ.· *πρό τῆς ώρας*, σε Ξεν.

Καιρός ήταν

IV. μεταφ., η ακμή της νεότητας, νεότητα, νεαρή ηλικία· *ώραν ἔχειν*, σε Αισχύλ.· *πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ*, σε Πλάτ. κ.λπ.· *φεῦ, φεῦ τῆς ὥρας! τοῦ κάλλους!*, αχ! τί νιάτα! τί ομορφιά! σε Αριστοφ. κ.λπ.·

V. = τὰ *ώραῖα*, καρποί που παράγονται κατά τις εποχές του έτους, σε Ξεν.

B. με μυθολογική σημασία, *αἱ ὼραι*, οι Ὁρες, φύλακες των πυλών του ουρανού, σε Ομήρ. Ιλ., και υπηρέτριες των θεών, στο ίδ.· ήταν τρεις στον αριθμό, κόρες του Δία και της Θέμιδος· η Ευνομία, η Δίκη και η Ειρήνη, φύλακες των έργων των ανθρώπων, προστάτιδες των ωρών του έτους και των καρπών της εποχής, σε Ησίοδο· πολλές φορές βρίσκονται μαζί με τις Χάριτες, *Χάριτες καὶ εὐφρονες ὼραι*.

ΦΡΑΣΕΙΣ

από ώρα σε ώρα

η ώρα με την ώρα, από στιγμή σε στιγμή
· για την ώρα, προς το παρόν ·

από τη μια ώρα στην άλλη,

μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

απάνω στην ώρα ή στην ώρα,

εγκαίρως, την κατάλληλη στιγμή, ακριβώς τη στιγμή
κατά την οποία συμβαίνει ή γίνεται λόγος για κάτι

είναι με τις ώρες του

για κάποιον που αλλάζει διάθεση συχνά

σήμανε ή ήγγικεν η ώρα

έφτασε η στιγμή (Βιβλικό)·

η κακιά ώρα

το σκοτεινό και άγνωστο αίτιο κάποιας συμφοράς

η ώρα η καλή,

ως ευχή για την έναρξη έργου, ταξιδιού, για τη σύναψη αρραβώνων, γάμου κ.τ.λ. για να ευοδωθούν ·

η μεγάλη ώρα

η σημαντική στιγμή ·

η ώρα της αλήθειας

δεν υπάρχουν πια περιθώρια για αναβολές, υπεκφυγές, δικαιολογίες κ.τ.λ.

κούφια η ώρα που τ' ακούει,

αποτρεπτικά για το κακό σε περίπτωση δυσοίωνης πρόβλεψης ·

Καιρός ήταν

στην ώρα της
για ετοιμόγεννη ·

με την ώρα του
ακριβώς στην ώρα που πρέπει ·

με τις ώρες
ή επί ώρες ή ώρες ολόκληρες ή για ώρα,
πάρα πολλή ώρα

σήμανε ή ήρθε η ώρα κάποιου
πρόκειται να πεθάνει σύντομα ·

στην ώρα μου
την καθορισμένη στιγμή, εγκαίρως ·

την κακή σου την ώρα
κατάρρα ·

της ώρας,
για φρέσκα τρόφιμα ή για κρέας που ψήνεται λίγο πριν φαγωθεί ·

τέτοια ώρα τέτοια λόγια,
για κάτι που λέγεται ή και γίνεται σε ακατάλληλη
στιγμή

ώρα καλή
ευχή αποχαιρετισμού

ώρες-ώρες.
Πότε πότε ·

ώρα μηδέν
για την πιο σημαντική ή κρίσιμη στιγμή ·

δεν βλέπω την ώρα
ανυπομονώ

σκοτώνω την ώρα μου
ασχολούμαι με ασήμαντα πράγματα για να περάσει η
ώρα · βλ. πασατέμπος < Ιταλικό. Passa tempo

ώρα καλή στην πρύμη σου κι αέρας στα πανιά σου,
ευχή για ταξίδι ·
εδώ το «ωρα» με τη σημασία βάρδια.

ώρα να τα μαζεύουμε,
Εννοούνται τα ατομικά είδη, τα πράγματα μας, και να φεύγουμε

Καιρός ήταν

ώρα του καλή,

(ειρων.) για να δηλωθεί αδιαφορία για την αναχώρηση ή αποχώρηση κάποιου

Παράγωγα από την ώρα

Ωραῖος

, -α*, -ον, Ι. 1. αυτός που παράγεται στη σωστή εποχή (ώρα), εποχιακός, έγκαιρος, ώριμος· λέγεται ιδίως για τα φρούτα, όπως το Λατ. *hornus* (από το *horn*)- βίος ή βίωτος ωραῖος, μεγάλη ποσότητα από φρούτα (γενικά από τροφές) που μαζεύτηκαν την κατάλληλη εποχή, σε Ησίοδ.· ωραῖοι καρποί, τα φρούτα, γενικά οι καρποί της εποχής, σε Ηρόδ.' με αυτή τη σημασία, ωραῖα, τά, σε Θουκ., Ξεν.· επίσης, λέγεται για τα ζώα, ωραῖοι ἄρνες, τα αρνιά του έτους, σε Ανθ. 2. ή ωραῖα, όπως ώρα Ι. (βλ. αυτ.)· 3. καλοκαίρι, ιδίως οι τέσσερις-πέντε μήνες κατά τους οποίους γίνονταν οι εκστρατείες, σε Δημ.· αλλά επίσης, την μεν ωραῖην οὐχ ὕει, δεν βρέχει κατά την εποχή (ενν. της βροχής), σε Ηρόδ.

II. 1. αυτός που συμβαίνει ή γίνεται στην προσηκουσα εποχή, στον κατάλληλο καιρό, εποχιακός, έγκαιρος-άρωτος, έργον, σε Ησίοδ.' ωραῖόν έστι, ο καιρός είναι καλός, σε Πλούτ. 2. μεταφ., εποχιακός, έγκαιρος, κατάλληλος, αρμόδιος, ωραῖα Ιερά, σε Πλάτ.

III. 1. λέγεται για ανθρώπους, κατάλληλος ή ώριμος για κάποιο πράγμα· με γεν., γάμων ή γάμου ωραῖη, σε Ηρόδ.' ἰς ἡβην ωραῖαν γάμων, σε Ευρ.' λέγεται για ηλικιωμένος άνθρωπος, ώριμος για θάνατο* πατήρ γε μην ωραῖος, στον ιδ.* ωραῖω εσταμεν βίου, θανείν έτοιμος, στον ιδ. 2. αυτός που βρίσκεται στην ακμή της ηλικίας του, νεανικός, σε Ησίοδ., Ξεν. 3. γενικά, λέγεται για πράγματα, όμορφος, χαριτωμένος, σε Κ.Δ.²⁶⁵

Pasted from <<http://stephanus.tlg.uci.edu/ljsi/#eid=119349&context=ljsi&action=from-search>>

Σήμερα λεγεται για

1. ό,τι θέλγει, ευχαριστεί τις αισθήσεις μας και την ψυχή μας
2. για να εκφραστεί αποδοκιμασία

Συνώνυμα

Χρόνος

Πχ. Δεν έχω ώρα για να το διαβάσω (εν διαθέσιμο χρόνο)

Ο χρόνος ήταν ο θεός Κρόνος. Ο Κρόνος ως γνωστόν έτρωγε τα παιδιά του. Τώρα τα παιδιά μας τρώνε τον χρόνο μας.

Καιρός

Στη ΦΡ ήρθε ώρα κι ο καιρός

Η γνωστή επανάληψη ταυτόσημων εννοιών της Δη. Ποίησης

Παίρνει εκείνο το στρατί καινό το μονοπάτι

Καιρός ήταν

Και παίρνω δίπλα τα βουνά, δίπλα τα κοφοβούνια^{1187.254}

Ζαμάνι

Από το τουρκικό ζαμάν (zaman = χρονική περίοδος). Απαντάται στη Φράση "Χρόνια και ζαμάνια είχαμε να σε δούμε"

Διάστημα

Η ώρα του θερισμού (η χρονική περίοδος, το χρονικό διάστημα).
τὰ ώραϊα, = τὰ καταμήνια, η έμμηνος ροη, η περίοδος.

Οι μυθολογικές ώρες

Ευνομία, η μία από τις τρεις **Ωρες**, αυτή που τηρεί τους νόμους και επιβάλλει την τάξη. Θεωρείται θυγατέρα του Δία και της Ειρήνης.

Δίκη. η· μία από τις τρεις **Ωρες** (Εποχές). Είναι η προσωποποίηση της δικαιοσύνης που έχει σχέση με την καταδίωξη του ενόχου. Ως βοηθούς έχει τις **Ερινύες** : τρεις μυθολογικές θεότητες της εκδίκησης και της τιμωρίας. Είναι η **Αληκτώ**, η **Τεισιφόνη** και η **Μέγαιρα**. Τιμωρούν το φόνο, τη βεβήλωση ασύλου ή φιλοξενίας, την επιορκία και άλλα παρόμοια εγκλήματα, που απειλούν να καταστρέψουν την ισορροπία της κοινωνίας και της οικογένειας. Κατ' ευφημισμόν τις έλεγαν **Ευμενίδες***.

Ειρήνη, η· θεά της Ειρήνης, μια από τις τρεις **Ωρες** (**Ευνομία**, **Δίκη**, **Ειρήνη**), θυγατέρα του **Δία** και της **Θέμιδας**. Από αυτήν απορρέουν όλα τα ανθρώπινα αγαθά, γι' αυτό και στην τέχνη εικονίζεται να κρατά με το δεξί χέρι **σκήπτρο** και με το αριστερό τον **Πλούτο**-παιδί, που κρατά κι αυτός με τη σειρά του το κέρας της **Αμάλθειας**. Οι θυσίες που της προσφέρονταν ήταν αναίμακτες.

ΠΟΙΗΣΗ

Chanson d'automne

Les sanglots longs
Des violons
De l'automne
Blessent mon cœur
D'une langueur
Monotone.

Tout suffocant
Et blême, quand
Sonne l'heure,
Je me souviens
Des jours anciens
Et je pleure ;

Et je m'en vais
Au vent mauvais

Καιρός ήταν

Qui m'importe
Deçà, delà,
Pareil à la
Feuille morte.

Paul Verlaine

Ρομαντικό ποίημα που πέρασε στην ιστορία γιατί ήταν το συνθηματικό ότι επέστη ο **καιρός**, ήρθε η **ώρα** για την απόβαση των Συμμάχων στη Νορμανδία.

«Τα μακριά αναφιλητά των βιολιών του φθινοπώρου πληγώνουν την καρδιά μου με μία μονότονη πίεση». Αυτοί οι στίχοι του Paul Verlaine είχαν μεταδοθεί από το BBC για πρώτη φορά (21 μ.μ. ώρα Βρετανίας) και στις 5 Ιουνίου, 1944 (22 μ.μ. ώρα Βρετανίας). Οι δημοσιογράφοι στάθηκαν στη λέξη "φθινόπωρο", που σήμαινε "φθάνει σύντομα" (επαναλαμβανόμενο μήνυμα στις 2 και 3 Ιουνίου). Οι στίχοι αυτοί κοινοποιήθηκαν στις 5 Ιουνίου, όταν ανακοινώθηκε η άφιξη των Συμμάχων στη Γαλλία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

241

Τίτλος: 1864 ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΙΚΑ
Συγγραφέας :Ι. Αναγνωστοπούλου & Λ. Μπουσούνη-Γκέσουρα
Εκδότης:ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ
Έτος:2010

265

Τίτλος: ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
Συγγραφέας: Henry George Liddell. Robert Scott.
Εκδότης:ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ
Έτος:2007

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

[Quotes About Time](#)

[ΑΡΗ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗ, ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ, Ωρα](#)